

ЕНДОПАРАЗИТАРНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ПЕРЕПІЛОК У ГОСПОДАРСТВІ ПОЛІССЯ УКРАЇНИ

Г. А. Кушнірова¹, аспірант, Ю. Ю. Довгій¹, д. вет. н., професор, С. Д. Вітюк², ветеринарний лікар
ecos@znau.edu.ua

¹Житомирський національний агроекологічний університет

²Житомирська районна державна лікарня ветеринарної медицини

У нинішніх умовах для забезпечення продовольчих потреб населення перед аграрним виробництвом постала проблема розвитку нових напрямків. Досить перспективною сьогодні є така галузь птахівництва, як перепелівництво.

Перепелівництво розвивається у всіх країнах світу. Це обумовлено високими харчовими і лікувальними властивостями перепелиних яєць і м'яса та можливістю використання ембріонів і культур клітин із них з науковою метою та для виробництва вакцин. Проте розвитку цієї галузі перешкоджають хвороби різної етіології. Найбільше даних існує щодо хвороб, спричинених гельмінтами, вірусами та іншими агентами. Інвазійні хвороби птиці масово поширені на птахофабриках та індивідуальних секторах України, вони спричиняють зниження продуктивності та перешкоджають вирощуванню та збереженню молодняку. Тому вивчення поширення інвазійних захворювань сільськогосподарської птиці має не лише наукове, але й практичне значення, оскільки дає змогу підвищувати ефективність лікувально-профілактичних заходів.

Дослідження відбувалися упродовж 2013–2014 років на перепелах породи фараон м'ясного напрямку продуктивності у господарстві «Фараон», с. Левків Житомирського району Житомирської області, з різною технологією утримання (у клітках та на підлозі). Для вивчення поширення еймеріозу та гельмінтозів перепелів було проаналізовано епізоотичну ситуацію за попередні роки (за результатами звітної документації й лабораторних досліджень). Дослідження проводили за такою схемою: із кожної вікової групи перепілок для копрологічного дослідження відбирали послід (не менше 20 проб). При виконанні дослідів використовували методи гельмінтологічних досліджень: метод Фюлеборна та метод флотації у розчині цукру та розчину Люголя (1:10) у трьох краплях флотаційної рідини. Ураженість перепілок різного віку у цьому господарстві склала (n=60, %):

Таблиця

Екстенсивність інвазії перепілок у фермерському господарстві «Фараон» у зоні Полісся України залежно від пори року (min–max)

Вид птиці	Виявлені паразити	Екстенсивність інвазії, %					
		2012		2013		2014	
		зима-весна	літо-осінь	зима-весна	літо-осінь	зима-весна	літо-осінь
Перепели	<i>Eimeria sp.</i>	10	30	50	70	90	100
	<i>Capillaria sp.</i>	—	30	20	90	90	80
	<i>Ascaridia gallis</i>	—	20	40	20	15	30

У господарстві встановлено асоціації еймерій, які становить 56,6 % від усіх інвазій. Частка моноінвазій становила 43,4 %.

У відсотковому співвідношенні переважав вид *Eimeria acervulina* — 54,7 %, *E. tenella* встановлена у кількості 29,2 %, *E. necatrix* — 11,5 %, *E. maxima* — 4,6 %.

Встановлено, що інвазованість птиці ендopаразитами залежить від технології утримання й проведення загальних і спеціальних ветеринарних заходів. У цьому господарстві птицю утримували на підлозі з вигулом, гельмінто- й еймеріоносійство виявляли впродовж року. У перепелів було зареєстровано аскаридії *Ascaridia guails* — 40 %, капілярії *Capillaria guails* з екстенсивністю інвазій — 10–20 %, еймеріози *Eimeria sp.* — 10–40 %.

Отже, за результатами досліджень різних видів птиці, окрім моноінвазій, встановлено асоціативні гельмінтозно-протозойні й змішані гельмінтозні інвазії. Екстенсивність еймеріозної інвазії перепілок у теплу пору року коливалась у межах 10–70 % у дорослої птиці, у молодняку — 24,3–100 %.